

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 611. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 din za inosestrstvo 80 din. Član sekcije J. U. U. plačuje list a članarino. Oglašji po ceniku in dogovoru, dvošpek posebej. Polt. št. rač. 11.153. Telefon 45-86

Komu so potrebni napadi na učiteljstvo

Ze nešteto krat smo bili prisiljeni v našem stanovskem glasilu žigosati namerno kratenje učiteljskega ugleda in ubijanje njegove avtoritete s skrajnim omalovaževanjem učiteljskega dela med narodom in s sramotjenjem njegove osebe. Poudarjamo namerno, ker se prav dobro zavedamo, in iz osti, naperjene proti učiteljskemu stanu, na lastni koži prav dobro občutimo, da je v interesu nekaterih, da učitelj ne uživa med ljudstvom onega ugleda in nima take avtoritete, kot bi to bilo po njegovem položaju in po važnosti njegovega poklica nujno potrebno. Toda naše ugotovitve so ostale ugotovitve, razlogi, ki so zelo tehtni, in govorniki proti takemu postopanju, se niso upoštevali, pač pa se opaža, da se ta gonja proti učiteljstvu nadaljuje in vodi z nekako sistematičnostjo prav z onih mest, ki bi bila v prvi vrsti poklicana ščititi učiteljev ugled in skrbeti za dvig njegove avtoritete, ki bi mu bila prav v sedanjih težkih in resnih časih nujno potrebna. Zato ne moremo smatrati samo za zgolj slučaj, da se od leta do leta kritizira učiteljstvo in podcenjuje njegovo šolsko in izvenšolsko delo pred najvišjim forumom naše banovine. Tudi ne moremo smatrati za slučaj, da se »Domoljub«, in pri tem mu pomagajo tudi nekateri drugi listi, v svoji vsakotjedenski številki zaletati v naše šolstvo in predvsem v učiteljstvo. Vsakdo, ki čita take neutemeljene napade, se ne more otresti občutka, da je treba v očeh ljudstva za vsako ceno ponižati učiteljstvo in mu odvzeti ugled, da bi s tem bilo mogoče popravljati in dvigati ugled kake propadle strankarske veličine. Pa tudi tega se dobro zavedamo, zakaj se napada učiteljstvo z mesta, od koder bi se morala sejati samo ljubezen in ne sovraštvo.

Vse te napade občutimo in se tudi dobro zavedamo njihovega pomena in namena. Da pa bo morda še boljše razumljivo, zakaj sta predmet teh sistematičnih napadov prav učiteljstvo in njegova organizacija, tedaj moramo poleg mnogih, tudi zelo važnih razlogov upoštevati še sledeče: Vsaki stranki so potrebni predvsem dobri agitatorji, taki, ki bi bili voljni in sposobni propagirati razne papirnate programe. Zato bi vsaka rada imela med učiteljstvom čim več pristašev in delavcev, posebno v času, ko je še prav zelo potrebno pridobivati si teren. Učiteljska organizacija pa vzgaja borce za skupne stanovske interese in pa neposredne delavce za narod, kar je seveda v navzkrižju z raznimi strankarskimi programi, zato tolčejo po učiteljstvu in njegovi organizaciji, da bi s tem pridobili vsaj nekatere, ki bi bili »častne izjeme«. Toda oni, ki iščejo in naglašajo te »častne izjeme«, se menda ne zavedajo, kako škodljivo je njihovo početje med preprostim ljudstvom, in ne uvidevajo, da s tem ubijajo v ljudstvu vero do vsake avtoritete in da si oni, ki drugega blati in mu krati ugled, s tem ne pridobiva spoštovanja in ugleda, ampak doseže prav nasprotno. Danes tudi naše preprosto ljudstvo gleda z lastnimi očmi in je zmožno tudi objektivnega presojanja.

Toda ali se zavedate vsi tisti, ki udrihate po učiteljstvu javno in kjer koli je prilika, kako zelo nerazsodne se pokazate, ko na eni strani sramotite stan kot celoto in podcenjujete njegovo delo, a na drugi strani nalagate prav temu stanu najrazličnejše naloge in ga delate odgovornega za vsak še tako majhen neuspeh. Res, najbolj spoštovan, najbolj upoštevan stan bi moral to biti, če bi hoteli izvršiti vse naloge, ki se mu nalagajo. Ker pa je resnica le to, da se učiteljskemu stanu stalno krati ugled, jemlje avtoriteta in se zapostavlja za drugim, je nemogoče pričakovati tako nujno potrebnih in lepih uspehov od njegovega dela. Prav gotovo bi učiteljstvo svojo najvažnejšo misijo vzgojitelja naroda izvršilo vse drugače, v vse večje zadovoljstvo samega sebe in vseh onih, ki mu nalagajo vedno največje naloge, če bi imelo mir, če bi ne bilo predmet stalnih napadov in deležno sistematičnega ubijanja, za njegov poklic in za njegovo delo tako nujno potrebne avtoritete.

Res je, da je med vsakim stanom nekaj takih, katerih delo in početje nikakor ne more biti v čast celokupnemu stanu. Tudi med nami se najdejo taki posamezniki, toda zaradi teh nekaterih poedincev ni nihče upravičen blattiti celotnega stanu. Nihče ne sme obtoževati in obdolževati učiteljstva, čeprav je morda prepričan o nedoslednosti in o nepravilnem postopanju kakega posameznika.

Lahko je operirati s pavšalnimi obdolžitvami in neutemeljenimi izjavami obdolževati in sramotiti stan kot celoto. Reagirali smo na razne napade že večkrat in jih kot neosnovane zavračali, in vendar se ti napadi stalno ponavljajo, zato smo upravičeni zaklicati in vprašati:

Komu so ti napadi potrebni? Povejte nam odkrito, zakaj to delate, povejte nam vzroke in pojasnite nam svoje namene! — Z odkritimi nasprotniki se bomo odkrito borili.

Naša napredovanja

Minevajo meseci v nestrpnem čakanju po izboljšanju minimalnih uradniških prejemkov. Draginja raste iz dneva v dan in s težko skrbjo jo preizkušajo uradniške družine, živeč v upanju, da bo enkrat vendarle boljše. O povišanju plač — ali bolje bi se izrazil »o nadoknadenju večjih izdatkov za živče« — pa čitamo kvečjemu, »da vlada pripravlja uredbo o povišanju uradniških plač, ki bo zajela vse državne uradnike«. Nedvomno je, da je povišanje nujno potrebno, saj je uradnik že pred nastopom »vojne draginje« komaj shajal. Danes zasluži komaj za hrano in stanovanje, za kulturne potrebe pa mu ne ostane nič. Potrebe izboljšanja materialnega položaja se zavedajo prav vsi.

Kakor pa je povišanje z ozirom na naraščajočo draginjo neobhodno potrebno, tako ni nič manj važno redno napredovanje. § 48. zakona o uradniških določah, da se morejo vršiti napredovanja v istem zvanju po skupinah samo na izpraznjena mesta, in sicer v IX. najmanj štiri leta, v VIII., VII., VI. in V. pa tri efektivna leta. S tem vneskom v uradniški zakon je prenehalo avtomatično napredovanje. Ker pa je z določilom »more napredovati« možna zloraba, je zakon v § 102. določil, da se morajo vršiti napredovanja po rangni listi. Prvenstveno vlogo pri vrstnem redu igra čas službe v isti skupini. Nič manjšo vlogo pa bi ne smel igrati čas službe vobče. Danes ima namreč nekdo z 10 služ. leti VIII., drugi pa šele IX. skupino!

Čeprav je tako napredovanje teoretično lahko pravično, če je bila z »more napredovati« zvezana edino zmožnost uslužbenca. V praksi pa se to ne izvaja in če bi se tudi izvajalo, bi ne bilo 100% pravično. S tem je uradništvu odvzeta osnovna državljanska pravica — enakost. Za vse mora veljati enak kriterij napredovanja, zmožnost in vestnost v delu in dolgotrajnost službe v isti skupini. Vsi ostali kriteriji morajo odpasti. Danes pa napreduje nekdo, ki ima zveze ali srečo, po nekaj mesecih ali 1 letu, drugi pa morajo čakati 2, 3, 4 ali še več let. V naši stroki napredujemo v višjo skupino po 1, 2, 3, 4 ali več letih, v drugih strokah pa dobijo isto skupino po nekaj mesecih. Pri tem pa ne napredujejo najboljši uslužbeni. Niti ocena ni dovolj objektivna kriterij, ker je ta zopet odvisna od subjektivnega ocenjevanja nadrejenega starešine. Zato niti napredovanja po »zmožnostih« ne bi bila docela pravična. Saj smo pred zakonom vsi enaki in pri dolžnostih prav tako. Zakaj bi se morala delati razlika baš pri napredovanjih, kjer so vsi najbolj občutljivi? Največji paradoks pa je v tem, da je zakonodavec določil avtomatično napredovanje po periodičnih poviških, t. j. okrog hriba smete teči vsi, navzgor pa je plezanje dovoljeno samo nekaterim. Ako je zakon določil »periodične poviške avtomatično napredovanje, zakaj je potem treba za napredovanje po skupinah najti drugo pot? V čem je prav za prav razlika med napredovanjem po periodičnih poviških in med napredovanjem po skupinah? Zdi se mi, da je to le moderna sinekura za politične zasluge!

Ta nepravilna napredovanja povzročajo med uradništvom, posebno pa še med učiteljstvom, ki je pri napredovanjih najbolj prizadeto, upravičeno nevoljo in jezo. Brez dvoma je otipljiva krivica, če sta dva tovariša istočasno nastopila službo, sta enako ocenjena, toda eden je v višji skupini že več let, drugi pa nanjo še vedno čaka! Da ne more poslednji verovati v nobeno rangno listo — je več kot očitno. Nihče bi ne imel nič proti temu, če bi napredovali vsi po pravični rangni listi, t. j. da bi ne dobili višje skupine takoj po preteku minimalnega roka, toda tedaj naj bi vsi čakali enako dolgo, ne glede na osebo in stroko. Toda tudi tega ni! Nekateri posamezniki in stroke napredujejo prej, drugi zopet pozneje. Učiteljstvo je še posebno zapostavljeno. Napredovanje je namreč vezano poleg teh določb še na kredite. Če ima nekdo pravico po rangni listi na višjo skupino, jo lahko dobi le, če je zasiguran kredit, drugače mu vsi pogoji ne pomagajo nič. Ker je učiteljstva razmeroma največ, je pač zanj najtežje dobiti dovolj kredita in zato najtežje napreduje. Se nas pač tudi pri napredovanjih drži pregovor »Kogar bogovi sovražijo, tega napravijo za učitelja«.

Ker se napredovanja vršijo počasi, raste od leta do leta, število nesrečnikov, ki čakajo na višje skupine. Danes je polovica vsega učiteljstva v naši banovini, ki čaka na napredovanje, mnogi 1, 2, 3, 4 ali celo več let. Število je že preseglo 2000. Čim dalje časa bodo vladale take razmere, tem večje bo število in tem bolj oteženo napredovanje. Prav posebno so prizadete nižje skupine, pripravniki in V. skupina. N. pr. v VIII. skupino je lani napredovalo 60 učiteljev od 600, t. j. ena desetina. To se pravi, da bo trajalo 10 let, preden bodo napredovali vsi, ki imajo pogoje.

Te neznošne razmere vpijejo po pravičnejšem napredovanju. In ni bolj pravičnega napredovanja od avtomatičnega. Po tem kriteriju dobi višjo skupino vsak, ki je izpolnil pogoje in nima disciplinskega zadržka, ne glede s katero črko se začne njegovo ime.

Nekaj opomb

Večkrat čitam po dnevnikih ali v drugih publikacijah razne umestne, največkrat pa neumestne opazke o učiteljstvu, n. pr. »goji premalo srčne kulture«, »je premalo povezan z narodom« ali »je premalo povezan s podeželskim prebivalstvom« itd.

Dobro je, da take in slične opazke gledamo in razmotrivamo tudi iz učiteljskega stališča, da vidimo, v koliko drže in v koliko ne drže. Ako pa hočemo to stvar iz pravega stališča razmotrivati, moramo poznati učiteljevo funkcijo v državi organiziranega ljudstva.

Kaj je učitelj? Učitelj je član v državi organiziranega ljudstva, ki se je po svojih študijah usposobil (vsaj moral bi se), da mu družba poveri v organizaciji ljudstva posebno delo — poučevanje in vzgajanje mladega družbenega rodu. Družba mu tudi predpiše vzgojni in učni smoter. Po od družbe poverjeni mu nalogi mora biti učitelj usmerjen k skupnosti in ne more biti usmerjen k posamezniku, niti k posamezni skupini niti posameznemu stanu.

Ker narod učiteljevo pripadnost k skupnosti instinktivno sluti, so zahteve, ki jih stavi nasproti učiteljevemu stanu, tudi zelo visoke. Učitelj mora biti moralno neoporečen, poznati mora okolje, v katerem živi, in tok življenja, ki teče po tem okolju, in končno mora biti v vseh panogah temeljito podkovan. Preden pa do te zrelosti pride — (ker od storjenih zahtev mu učiteljske bore malo da) preteče nekaj časa. Jasno je tudi, da posameznika v nepoznavanju položaja, ki ga mora stan v družbi zavzemati, premoči ali poedinec ali poedina skupina — da dela, čuti in misli po njih željah, ne pa po zahtevah skupnosti, ki ji mora pripadati.

Greši torej nad učiteljevim poslanstvom tisti, ki učitelja od navedenega temeljnega načela odvaja.

Marsikateri izmed našega stanu ima pa pred seboj prebridek skušnjev — ker se, zavedajoč pripadnosti k skupnosti — ni hotel ukloniti niti posameznikom, niti ni hotel služiti željam posameznih skupin ali poedinim stanovom.

Izhajajoč z tega temeljnega načela, prehajam k analizi v uvodu navedenih opomb.

»Pri naši mladini se goji premalo srčne kulture.«

Otrok je last družine — stanice človeške družbe in last organizirane družbe, t. j. države. Zato ima družba in rodbina svoje vzgojne

Naj se določijo dvakrat daljši roki, bolje bo; ker bodo vsaj napredovali vsi — enako. Kakor je bilo možno avtomatično napredovanje po periodičnih poviških, tako naj se najde tudi možnost po skupinah — pa bodo odpadli vsi očitki, vsa protekcija, vsa zapostavljenja in vsa jeza. Naša prva zahteva mora biti, da se naj določijo novi roki in avtomatično napredovanje.

zahteve napram otroku. Družba predpisuje svojim institucijam (šolam) kako naj se mladi družbeni naraščaj vzgaja — starši pa imajo v vzgojnem oziru istotako svoje vzgojne zahteve, ki se vsaj v moralnem oziru strinjajo z zahtevami družbe. Srčna vzgoja mladine se prične, čim se otrok zaveda. Daje je največ mati, ki se z otrokom v tej dobi največ peča. Doraščajočemu otroku pa je v družini oče simbol vseh najlepših lastnosti.

V koliko pa je današnja mladina, ki jo glodajo mnoge socialne bolezni, možna vzgajati otroka k srčni izobrazbi — na to vprašanje naj si vsakdo odgovori iz svoje skušnje sam. Vsa vzgoja, ki jo otrok prinese v šolo — je zrcalo domačih družinskih razmer. Z vstopom v šolo so se povečali tudi otrokovi vzgojni momenti (družba, kino, okolje itd.), ki imajo vpliv na izobrazbo srčne kulture.

V šoli je od 3 do 5 ur, doma in v okolju pa od 19 do 21 ur. Končno so pa še posamezne skupine, ki si otroka laste kot svojega in ga v svoje namene vzgajajo. Vzgojni smotri posameznih skupin, ko bi morali biti v skupno dobro — so pa usmerjeni samo proti vzgojnemu smotrom druge skupine, t. j. k direktivnemu sovražstvu do druge skupine.

Da je pod takimi pogoji vzgoja srčne kulture, ki naj jo šola goji, absolutno nemogoča — je jasno. Zato bi bil tak oče napram šoli neumesten in bi ga moralo učiteljstvo odklanjati.

Dolžnost merodajnih faktorjev bi bila, da prej našteje ovire skušajo odstraniti.

»Učitelji niso povezani z narodom.« »Učiteljstvo premalo čuti s podeželskim prebivalstvom« se večkrat čuje.

Mladič in mladenke, ki prihajajo na učiteljske z namenom, da se posvete učiteljskemu stanu, izhajajo iz kmetskih in kmetsko-delavskih rodbin podeželja ali pa iz delavskih, uradniških in meščanskih družin mesta. Ko vstopajo na učiteljske, ne poznajo razen življenja, ki jim je teklo v krogu in okolju njih lastnih rodbin in življenja, ki jim ga nudijo njihova mlada leta, še prav ničesar. Ker ničesar nimajo, kar se od njih pozneje zahteva, je jasno, da jim more to, česar jim manjka, dati njihova šola, t. j. učiteljske. Navedene pavšalne opazke, v kolikor so utemeljene, bi bilo torej kvečjemu usmeriti na ta naslov, ne pa na učiteljstvo, ki ne more dati, česar ni prejelo.

Zato moramo tudi take očitke odklanjati. K.

Šolstvo in prosveta v dravski banovini

Iz poročila v banskem svetu

(Nadaljevanje)

Stanje šolskih poslopij

V banovini imamo 871 ljudskih šol. Od teh šol je nastanjenih v privatnih poslopijih 65 šol, v cerkvenih poslopijih 58 šol, v poslopijih upravne občine 85 šol, v poslopijih, ki so last države, 27 šol, v poslopijih šolskih občin 636 šol.

Vsa ta poslopja imajo skupaj 2937 učilnic, zato odpade na eno učilnico 63 otrok, kar kaže, da se je stanje z ozirom na preteklo dobo od 1. novembra 1937. do 31. oktobra 1938, ko je odpadlo na eno učilnico 66 otrok, nekoliko zboljšalo. Na naših ljudskih šolah je sedaj 101 učilnica več. Treba pa bo še več let sistematičnega dela, da bodo imele ljudske šole zadostno število učilnic.

V vseh šolah je poleg učilnic 320 kabineto in 520 pisarn za upravitelje. Upraviteljskih stanovanj je le 713, manjka jih torej 157. Učiteljskih stanovanj pa še zelo primanjkuje, zato plačuje banovina učiteljem stanarino, okroglo 3 milijone dinarjev letno.

Zidanje in prezidavanje šol

V času od 1. novembra 1938. do 1. novembra 1939. so bila dograjena in izročena namenu 3 šolska poslopja, in sicer v Rovtarških Žiberšah, srez Logatec (1 učilnica); v Lučinah, srez Skofja Loka (3 učilnice); na Dolžu, srez Novo mesto (3 učilnice).

Ta šolska poslopja so stala 140.000 din in 450.000 din in 550.000 din, skupno 1.140.000 din. K tem stroškom je do sedaj prispevala država 77.000 din, banovina s podporo 160.000 din, banovina z brezobrestnim posojilom 80.000 din, Skupaj 317.000 din.

Omeniti je tudi treba, da je v Svetinjah, srez Novo mesto, 18 posestnikov zgradilo na svoje stroške povsem ustreznočasno šolsko

poslopje. To poslopje so dali šoli brezplačno na razpolago vse dotlej, ko bo občina mogla zgraditi pravo šolsko poslopje.

Gradi pa se še 12 novih šolskih poslopij, in sicer v Koroški Beli, srez Radovljica; v Logu - Zaplani, srez Ljubljana - okolica; v Šmarju, srez Ljubljana - okolica; v Javoru, srez Ljubljana - okolica; v Kompoljah, srez Kočevje; v Motniku, srez Kamnik; v Lokavcu, srez Laško; v Skopicah, srez Krško; v Selnici ob Dravi, srez Maribor - levi breg; pri Sv. Treh kraljih, srez Dravograd; v Senožetih, srez Ljubljana - okolica; v Karlovici, srez Kočevje. — Od teh sta bili 2 medtem že dograjeni, in sicer v Karlovici in Senožetih.

Večjih prezidav šolskih poslopij pa je bilo sedem.

Usebina:

Komu so potrebni napadi na učiteljstvo.

Naša napredovanja.

Nekaj opomb.

Šolstvo in prosveta v dravski banovini.

Učiteljska organizacija v banovini Hrvatski.

UČITELJSKI POKRET: Naše delo se nadaljuje. — Proučevanje prehrane naših šolarjev.

† Albini Sarkovi v spomin.

Mladinska matica. — Splošne vesti. — Kaj vse pišejo. — Učiteljski pravnik. — Naša

gospodarska organizacija. — Šolski radio.

— Stanovska organizacija JUU.

V omenjenem razdobju so dobile šole za zidanje: od države podpore (17 šol) 180.000 din, od banovine podpore (76 šol) 1.326.730 din, od banovine brezobrestno posojilo (9 šol) 555.000 din. Skupaj 2.061.730 din.

Celotni fond za brezobrestna posojila po stanju 31. oktobra 1939. v znesku 2.564.612 din pa je razdeljen takole: Tri upravne občine imajo 206.000 din, 53 šolskih občin ima 2 milij. 333.802 din, vloga v Hranilnici dravske banovine 24.810 din. Skupaj 2.564.612 din.

Po stanju z dne 30. junija 1939. je na šolskih poslopih še din 49.604.004,80 dolga.

Po stanju z dne 21. dec. 1938. pa znašajo vsi šolski stavbni skladi din 9.022.676,35.

Solski vrtovi

V banovini je 779 šolskih vrtov. Od teh je last šolskih občin 708, last upravnih občin 19, v najemu 52.

92 ljudskih šol pa nima šolskih vrtov. Te sole so ali v krajih, kjer ni mogoče pridobiti

primerne zemljišča za vrtove, ali pa so šolska poslopja zasebna last.

V splošnem so šolski vrtovi prav dobro oskrbovani in ustrezajo šolskim namenom.

Tudi ostale gospodarske panoge (čebelarstvo, kokošjereja, kuncereja itd.) se na šolah zadovoljivo razvijajo in so opora pri kmetijskem pouku.

Treba je pa poudariti, da bi se te panoge kmetijstva na šolah bolje razvijale, če bi imelo učiteljstvo več strokovne naobrazbe in več zanimanja za stvar. Da tega ni, je kriva okolnost, da je večina učiteljstva iz nekmečkih družin, in pa pomanjkljivosti v ustroju učiteljskega, kjer dobe učiteljski predmeti praktičnega znanja. Temu bodo deloma odpomogli domovi učiteljskih, ki se pripravljajo. Potrebna ni bila pa še določba, da morajo učiteljski na končanem študiju na učiteljsko obiskovati vsaj 6 mesecev praktični tečaj v kaki kmetijski šoli (Grmu, Št. Juriju, Rakičanu itd.). Kevnim učiteljskim bi se morala nuditi za to prakso primerna podpora. (Dalje prih.)

Učiteljska organizacija v banovini Hrvatski

Zadnja številka »Hrvatskega učiteljskega doma« z dne 29. februarja prinaša obširno poročilo o likvidaciji JUU na teritoriju banovine Hrvatske in o obnovitvi »Saveza hrvatskih učiteljskih društev«. Iz poročila prinašamo brez komentarja nastopno:

V času, ko se je vršila zadnja likvidacijska skupščina JUU, sta se sestala na skupno konferenco poslednji odbor Saveza hrvatskih učiteljskih društev, ki je bil po sili uradniškega zakona l. 1931. razpuščen, in odbor, ki je izvršil likvidacijo »Saveza«. Konferenci je predsedoval poslednji predsednik Saveza Ivan Tomašič. Ta je v svojem govoru omenil, da so bivši člani Saveza od leta 1931. do danes stali na stališču, da nobena sila ni prekinila njihovega članstva niti po prisilni likvidaciji, da je Savez vedno obstojal in sedaj samo s svojim delom nadaljuje. Likvidacijski odbor, izvoljen na likvidacijski skupščini Saveza l. 1931., je ugotovil, da je svojega delovanja sedaj razrešen, označil je stanje, obstoječe po l. 1931., za protizakonito, proglasil to stanje za likvidirano in vrnil svoje posle zadnjemu odboru Saveza, ki je takoj prevzel svoje funkcije.

Medtem se je v isti zgradbi, a v drugem prostoru bližala svojem zaključku likvidacijska skupščina JUU sekcije za savsko in primorsko banovino. Vodil jo je Franjo Marinič, predsednik sekcije za savsko banovino. V uvodu svojega govora je navedel, da se je skupščina sestala, da kot edini merodajni forum sklepa o predlogih za likvidacijo skupne Jugoslovenskega učiteljskega združenja in da kot taka odloči tudi o nadaljnji usodi JUU — sekcije za savsko in primorsko banovino. Dalje pravi, da proslavlja hrvatsko učiteljstvo z dnevom likvidacije JUU trenutno obnovitve in preporoda hrvatskega učiteljstva, »S tem trenutkom,« je rekel »odkladam o aktom likvidacije JUU težko masko, jugoslovensko ime, ki ga je proti prepričanju in volji hrvatskega učiteljstva vsilil naši organizaciji diktatorski beograjski režim.« Nato je prešel na historiat hrvatskega učiteljstva in njegovih borb, pri čemer posebej omenja Gligorija Čikaro. Za tem preide na razmerje do srbskih učiteljev, ki so se skupno s hrvatskimi učitelji borili proti diktatorskim stremljenjem, omenja glavno skupščino v Banja Luki in pravi, da je ta skupščina vzrok, da so bile prekinjene vse zveze s centralno upravo JUU, posledica tega pa da je, da so se hrvatski učitelji odločili za likvidacijo in ne za reorganizacijo JUU. Vendar pa hrvatsko učiteljstvo zaradi tega ne goji nobene mržnje do srbskega in slovenskega učiteljstva, marveč zahteva samo svojo narodno organizacijo, v kateri bi moglo razviti svoje moči.

Po izvršeni verifikaciji je skupščina sklenila izstop sekcije za savsko banovino s vsemi društvi iz JUU, nato pa likvidacijo JUU.

UČITELJSKI POKRET

Naše delo se nadaljuje

Z ozirom na to, da je ostala rubrika Učiteljski pokret tako dolgo prazna, bi utegnil kdo misliti, da je nastal v delu zastoj. To pa ni točno, ker delo po edinicah lepo napreduje. Doslej smo se omejili na študij socialno-ekonomskih prilik našega učenca z ozirom na razmere v vsej Sloveniji, sedaj gremo bliže k stvari in hočemo to delo popularizirati in ga prikazati kot sestaven del poklicnega udeleževanja vsakega sodobnega vzgojitelja. Treba je bilo preiti k mlajšim edincem, k posameznim okrajem, ali njihovim skupinam, ki tvorijo več ali manj zaključene gospodarske enote. Za primer stavim delo odseka U. p. pri laškem učiteljskem društvu.

Teren laškega okraja je svojstven in narekuje učitelju prav posebno delo. Društveni odsek U. p. si je zastavil preiskovalne naloge na osnovi doslej obdelanega pokretovega programa iz vse Slovenije. Prvi korak je bil, da smo iz kompleksa vprašanj, ki zadevajo današnje šolsko delo, izluščili najbistvenejše, t. j. našega učenca in njegovo neposredno okolico, družino. Dve vprašanji sta za nas posebno važni:

1. industrijski otrok in milje, ki v njem živi,

2. kmečki otrok in njegov milje.

Delo smo si tako uredili, da smo po zborovanju, 7. dec. 1939., ko je bilo na sporedu predavanje o delu U. p., takoj zbrali tovarišice in tovariše, ki so se priglasili za sodelo-

vanje. Raziskovalno delo smo razčlenili v glavnem na sledeča področja:

1. Podatki o družini: a) splošni podatki o posameznih članih družine, b) stanovanjske prilike, c) imovinsko stanje družine.

2. Podatki o učencu samem: a) obleka, obuvanje in perilo, b) telesni razvoj, c) prehrana, d) delo, e) zdravstveno stanje, f) duševni razvoj.

Na tej osnovi pripravljamo anketno polo, ki bi obsegala vse podatke za vsakega učenca na posebnem listu, to pa zaradi tega, ker je dokazano, da nam nudi kartotečni sistem najlažji način dela, da je kontrola veliko lažja in imajo tako zbrani podatki zares trajno vrednost. Izhajamo iz prepričanja, da nam nudi tak študij največ res takoj uporabnega gradiva za praktično šolsko delo. Tako imamo dovolj problemov, ki naj jih v podrobnosti obdelajo referati na naših zborovanjih in na sejah učiteljskih zborov posameznih šol.

Morda bi kdo mislil, da s tem načinom dela izoliramo na preveč ozek krog? Tako mišljenje bi pa bilo zelo zmotno. Ravno problemi, ki so nam blizu, ki nas tako rekoč vsak dan izzivajo, da si jih pobliže ogledamo, ustvarjajo smisel za stvarnost in bude potrebo po širši razgledanosti na polju pedagogike. Stvarne situacije so take, da ne moremo iti stvari do korena, če nimamo dovolj preciznega znanja o stvari. Z nekaj splošnih pojmov o otroški psihi, še ne moremo meriti svo-

jih 50 in več učencev, ki jih imamo dnevno pred seboj. Zato smo pričeli s podrobnejšim spoznavanjem učenčevih socialnih in ekonomskih prilik, ki imajo tako odločilen vpliv na učenčev fizični in psihični razvoj. Kolikokrat se nam zgodi, da moramo za rešitev enostavnega problema prebrskati precej pedagoške literature, da ga rešimo.

Proučevanje prehrane naših šolarjev

Navodila za izvršitev ankete, ki jo zaključimo 15. aprila 1940.

Po vzorcu, ki je tu objavljen, si, prosimo, načrtajte sami rubrike na celo polo pisarniškega papirja. Preden se dela lotite, vas v interesu važnosti ankete prav lepo prosimo, da natančno proučite navodilo k vsaki rubriki, če kaj ne razumete, takoj po najkrajši poti vprašajte na naslov: Pavčič Marijan, učitelj, Trbovlje. Ko vam bo vse jasno, pričnite z delom in upoštevajte, da je vsak proučevanih primerov enako važen za celotno sliko, zato podajte o njem jasno, strogo stvarno sliko. Proučevanje je omejeno na splošno za 1 teden, uvažujte pa pri tem, da prazniki ne smejo biti merilo za prehrano.

Vpišite šolo, srez, število anketiranih in sodelujočih čitljivo in pa dan, ko ste anketo dovršili; še veliko bolje pa je, da označite dobo, v kateri ste anketirali.

Učiteljski pokret — odsek sekcije JUU v Ljubljani

PROUČEVANJE PREHRANE NAŠIH ŠOLARJEV

Šola: _____, srez: _____, je anketirala _____ dečkov _____ deklic _____ skupaj po sodelavcih: _____ dne _____

Priimek in ime učenca (ke)	Starost v letih	Starši so iz kategorije	Rodbinski člani		Vpisani učenec uživa:																									
			odrasli	otroci pod 16 l.	kruh				mleko				meso				sadje		alkoh. pij.											
1	1a	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Navodilo k rubrikam:

Št. 1. Služi le za vašo evidenco. Vzemite si za to dovolj prostora.

Št. 1a. Do ½ leta zaokrožite navzdol, nad ½ leta navzgor, n. pr. 7 l. 5 m. = 7 l.

Št. 2. Kategorija je posebne važnosti. Podrobno se o tem poučite v zadnji števi. »Prosvetek«, in sicer v članku »Telesna zaostalost šolskega otroka v Sloveniji«. Naj ponovimo: 1. med male kmete štejejo vse, ki razpolagajo z od 2 do 10 ha zemljišča, 2. med srednje kmete štejejo one, ki razpolagajo z od 10 do 20 ha zemljišča, 3. med velike kmete one z nad 20 ha zemljišča. Med poljske delavce štejejo: a) kmete s pod 2 ha zemljišča, nadalje dnarje, viničarje, majerje in hubarje. Med industrijske delavce štejejo vse, ki jim je mezda glavni vir dohodkov. Če se v dvomljivih primerih ne morete odločiti, označite kot odločujoči oklic ono delo, ki daje nad 50 % sredstev za preživljanje družine. Nameščenec delite na državne in privatne.

Št. 3 in 4. K rodbinskim članom štejejo vse, ki se hranijo v istem gospodinjstvu z učencem, torej tudi tuje osebe, razdelimo jih samo po starosti, nad 16 let odrasli, pod 16 let otroci.

Št. 5, 6, 7 in 8. Označite v ustrezajoči rubriki s črto za čas, ko ste anketirali.

Albini Sarkovi v spomin

V četrtek, dne 29. februarja, smo spremili na tih božji vrt pri Sv. Križu vzorno učiteljico in dobro tovarišico, Albino Sarkovo.

Rojena Ljubljanka, je pokojnica obiskovala učiteljske v Ljubljani in napravila zrelostni izpit v l. 1891.

Njeno prvo službeno mesto je bila Šmarjeta na Dolenjskem. Ni še dolgo tega, kar mi je Bina pripovedovala, kako se je vozila na svoje prvo službeno mesto s pošto prav iz Ljubljane; saj takrat še ni bila stekla dolenjska železnica. Iz Šmarjete je bila premeščena v Št. Rupert, kjer je preživela lepa leta iskrenega tovarištva. Nato pa je službovala precej dolgo v Novem mestu, od koder je bila l. 1903. imenovana na 8-razredno slovensko deklško šolo pri Sv. Jakobu, kjer je ostala vse do svoje upokojitve.

Pokojna tovarišica je bila temeljita, vestna učiteljica, polna toplega razumevanja in ljubezni do svojih učenc. Mnoga priznanja šolskih oblasti so bila dokaz, da je bilo njeno delovanje upoštevano. Navdušena za izobraz-

Mladinska matica

—mm Izšla je 7. številka »Našega roda«, ki prinaša prav pestro vsebino. Na uvodnem mestu sta dve lepi pesmi s socialnim motivom, in sicer »Iz teh dni« od Platenjaka in »Cesta« od Ljubiča. Černejeva priobčuje toplo pisano pesem »Bolnik«, Winkler prinaša pesem večnega upanja na boljše čase, »Čarodeja Matjaža«, za najmlajše pa »Domače živali«. »Palček Pizelj« od Pavlinove je zanimiv motiv, ki bo najmlajšim ugajal zaradi lepih domislic.

Izmed nadaljevanj naj omenim Bevkovega »Petra Klepac«. V tem poglavju je Peter Klepec kljub svoji ogromni moči ponižni hlapec, ki hlapčuje Ogrum. Za plačilo prejema ponižanje. Tak Klepec je bil naš narod. Jarc se pogloblja v psihologijo živali. V tej številki naš seznanja z lastovko. Smasek na-

Krajevno proučevanje trboveljskega otroka, ki je skupno delo večine trboveljskega učiteljstva, bomo v teku nekaj dni zaključili. Z rezultati tega dela bomo seznanili učiteljstvo na skupnem zborovanju več učiteljskih društev, ki je predvideno za 20. april 1940. v Trbovljah.

Kimovec France

Št. 9. Po možnosti označite čas, ko učenec ima kruh, n. pr. 9 m. (mesecev).

Št. 10. Označite število obrokov, ko dobiva učenec kruh, n. pr. 3 krat.

Št. 11. Ako le morete, skušajte to ugotoviti, ako pa podatki ne bi bili stvarni, so za nadaljnjo uporabo neuporabni.

Št. 12. Sem vpišite učence, ki v času, ko ste vršili anketo, niso uživali kruha.

Št. 13, 14 in 15. Označite po vrstah z navpično črto.

Št. 16. Kot za kruh v rubriki 10.

Št. 17. Upoštevajte, prosimo, navodilo za št. 11.

Št. 18. Kot v primeru št. 12. za kruh.

Št. 19. Sveže meso vseh vrst, golaž, ričet.

Št. 20. Suho svinjino, slanino, ocvirke, mast.

Št. 21 in 22. Upoštevajte slična navodila pri kruhu.

Št. 23 in 24. Označite po vrstah sadja, kot je navedeno v rubriki z navpično črto.

Št. 25. Če služi sadje kot nadomestek za kruh, označite to še posebej v tej rubriki.

Št. 26. Količino označite kot v primerih za kruh, po možnosti v teži ali v komadih.

Št. 27. Kot v rubriki 10 za kruh.

Št. 28. Ki redno uživajo katero koli alkoholno pijačo.

Št. 29. Priložnostno ob praznikih, krstih, ohceti, i. dr.

Št. 30. Količino označite za 1 teden v letu. 1 kozarec naj bo 1 dl.

Ko ste srečno prišli v vseh primerih do realnih podatkov, vas prosimo, ne odložite še peresa. Sami veste, da je sestavljalcu ankete pole nemogoče zajeti vso pestrost samo nekaterih artiklov prehrane za vso Slovenijo. Opišite ljudsko hrano dnevno in praznično, kateri artikli so glavni, kakšne kombinacije so najobičajnejše in še drugo vse, kar se vam zdi za razumevanje prehranjevalnih prilik našega učenca važno.

Potem odpošljite ves zbrani material na naslov: Učiteljski pokret — odsek sekcije JUU v Ljubljani, Franciškaška ulica 6. — točno do 15. aprila letos, ker bo obdelava zahtevala mnogo podrobnega dela na zbranih podatkih.

bo in lepoto, je rada obiskovala predavanja, tečaje, gledališče, in bila dolga leta med uglednimi pevkami Glasbene Matice. Tudi pri delu v učiteljski organizaciji se je z vneto udeleževala.

Življenjsko delo Bine Sarkove pa s šolo ni bilo izrpano. S požrtvovalnostjo, ki ji tako lahko ne najdemo enake, se je oklenila svojcev. Življenje ji z udarci ni prizanašalo, a vedno znova se je zrnvala, pozabila nase in vzela še težji križ na svoje rame. Odrkla se je vsemu, kar dela življenje lepo in prijetno, in v nesebičnem trudu živela samo tistim, ki so ji bili dragi.

Dolga vrsta bivših učenc in tovarišic je stopala za Tvojo krsto. Tovarišice iz Tvojih študijskih let, tovarišice iz prvih in zadnjih let Tvojega službovanja. Vse smo Ti ostale zveste, saj smo vedele, da si naše zvestobe vredna.

Počivaj mirno, draga Bina, saj »utrudila Te je težka hoja«.

V onostranstu naj Ti sije sonce božjega usmiljenja in božjega plačila, saj si sonca v življenju užila tako malo.

Ivanka Kalinova

Splošne vesti

— Kmečko nadaljevalno šolstvo. Kralj. banska uprava III./4. je s svojim odlokom 1391/1 od 22. februarja 1940. imenovala naslednje učitelje za nadzornike na kmečko nadaljevalnih šolah: Beloglavca Vilibalda iz Gor. Lendave, Gosaka Jožeta iz Teharij, Grčarja Tita z Barja, Jandla Frana iz Radencev, Tita Josipa iz Puconcev ter sres. šol. nadz. Vončino Drača iz Črnomlja. Imenovanim so dodeljene kmečke nadaljevalne šole vse dravske banovine; predpisan jim je tudi pravilnik. To nadzorstvo velja le za redne učne osebe, t. j. za učitelje.

— Učiteljice za ročna dela in gospodinjstvo. Vse učiteljice, ki morajo poučevati gospodinjstvo in ročna dela, nimajo največkrat nobenih pripomočkov, navodil, učil, predlog, vzorcev in drugih prepotrebni reči, da bi

lahko svoj predmet uspešno poučevale. — »Žena 1940«, mesečnik v službi današnje žene, je stopil tudi v službo današnje učiteljice. Zato prinaša mnogo gradiva iz gospodinjstva, še več pa vzorcev, predlog in navodil za ročna dela. Uredništvo lista je sklenilo, da bo posiljal še bolj ustrezalo vsem željam, ki jih bodo sporočale učiteljice, in bo prinašalo v listu »Žena 1940« vse, kar bodo učiteljice naročnice pisale. — Že sedaj ustreza list željam svojih naročnic- učiteljic po najboljših močeh. Listu je priložena brezplačno tudi **poila za kroje in ročna dela**, ki prinaša na eni strani vsak mesec do 20 krojev za vsa možna oblačila, zlasti mnogo za otroke in takih reči, ki si jih lahko doma sešijemo, na drugi strani pa osnutke za ročna dela po željah naročnic. — Oglejte si še prilogo današnji številki »Učiteljskega tovariša«!

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I »Politika« od 1. marca t. l. prinaša daljšo izjavo, ki jo je dal predsednik JUU gospod Ivan Dimnik uredniku »Politike«. Izjava razmotriva predvsem o položaju učitelja v podeželju ter pravi, da naj se oni s podeželja izenačijo z učiteljstvom v mestih. Tako pravi Ivan Dimnik. Učitelji, ki so s svojo službo napoteni v podeželje, najbolj poznajo vse podeželske razmere. Njihovo delo je posebno težko in plemenito. Ni pa v naši kmetijski državi našlo tistega razumevanja, ki bi ga bilo po vsem svojem delu upravičeno zahtevati. Težko razumevanja ni našlo pri političnih ljudeh niti pri naši široki kulturni javnosti. Kakor je težak ta učiteljski poklic, je še bolj otežkočen z nerazumevanjem prilik od strani onih, kateri učiteljstvu dajejo pravni in materialni položaj.

Naše podeželje je v kategoriji plač potisnjeno v III., to je najnižji draginjski razred. To pa zaradi tega, ker se je mislilo, da je življenje na deželi lažje in cenejše kot življenje v trgih in mestih. A to je težka zmot. S tretjim draginjskim razredom se pa ni degradiralo samo podeželje, ampak se je s tem stavilo na najnižjo vrednost tudi delo samo na deželi, ki ga opravlja državni uradnik. To omalovaževanje vrednosti podeželskega delavca in njegovega dela najbolj zadene ravno narodnega učitelja. Fatalno je, ako mora minister prosvete uradno ugotoviti, da je v vsej državi 900 praznih razredov in da je od tega okrog 500 podeželskih šol sploh brez učitelja. Moramo se vprašati, kje so te šole in ti oddelki? Dobili bomo odgovor, da so to vasi v najtežjih krajih, tam, kjer je največja neprosvetljenost in nepismenost. Moramo se vprašati nehoti od kod ta pojav. Odgovor je popolnoma naraven. Službovanje v teh krajih je tako težko, da ne nudi niti najmanjše eksistence ter je to prava borba s suho materijo. V ostalem prikazuje Ivan Dimnik, kako je ravno v teh krajih učiteljstvo prepuščeno samemu sebi, saj si niti ne more oskrbeti najprimernejših pogojev za življenje, t. j. niti hrane niti stanovanja. O drugem, da niti ne govorimo.

— I »Slovenski dom« od 13. februarja je priobčil sledeči napad na JUU: Jugoslovensko učiteljsko združenje, kakor se službeno imenuje, je izdalo posebno pojasnilo v zvezi z akcijo hrvaških učiteljev, ki so sklenili pretrgati vse vezi s tem združenjem, ki je pomenilo zmerom le predstavnik najbolj ozkosrčnih in hrvaškemu narodu nasprotnih elementov. Učiteljsko združenje hvali delo jugoslovenskega učiteljstva in pravi, da tega učiteljstva pri delu ni vodilo nikdar nič drugega kakor služba domovini in »zedinjevanju vseh nacionalnih sil«. Dalje pravijo, da je združenje bilo za vse učitelje prava bratska organizacija, v kateri so vsi Hrvati, Slovenci in Srbi kot ogromna armada »v službi interesov zajednice in države nosili legendarno zastavo polne svobode in enakopravnosti in stopali v borbo proti vsemu, kar je bilo reakcionarno in nazadnjaško... Tako pravi združenje, in reči je treba, da še nobeno društvo ni nagrmadilo toliko bobnečih fraz in samohval o svojem delu, kakor prav to. Iz zadnjega stavka, ki smo ga navedli, se tudi razume, zakaj so šli slovenski učitelji po večini v borbo proti svojemu narodu, pač zato, ker »so se borili proti vsemu, kar je nazadnjaško in reakcionarno«. Plevel nazadnjaštva bo treba pač drugje iskati in ga izkoreniniti in sicer tako temeljito, kakor so ga začeli ruvati Hrvati, da so si očistili svoj dom in da se bo njihova mladina vzgajala tako, kakor bo hotelo ljudstvo, in ne tako, kakor pa bo hotela večina borcev proti »reakciji in nazadnjaštvu«.

V svoji številki od 22. februarja pa priobčuje »Slovenski dom« sledeči popravek:

Ni res: »Jugoslovensko učiteljsko združenje«, kakor se službeno imenuje, je pomenilo zmerom le predstavnik najbolj ozkosrčnih in hrvaškemu narodu nasprotnih elementov, res pa je, da je učiteljsko združenje vršilo svoje delo na najširših demokratičnih osnovah, se zavzemalo za demokratizacijo šolstva in vsega javnega življenja ter vedno in povsod podpiralo tudi hrvaško učiteljstvo, s tem pa tudi hrvaški narod, v borbi proti omejevanju človeških in državljanjskih pravic.

Ni res, da »se tudi razume, zakaj so šli slovenski učitelji po večini v borbo proti svojemu narodu«, res pa je, da slovenski učitelji nikdar niso šli proti svojemu narodu, marveč so se borili le proti strujam, ki so jih silile v službo poedinih strank in režimov na škodo šole in naroda.

— I Potreba nove šole za Hrvatsko je naslov predavanja, ki ga je imel g. I. Tomašič, predsednik Saveza hrvaških učiteljskih društev v Zagrebu, 22. februarja. V tem svojem predavanju je predavatelj trdil in dokazoval, da je šola življenje samo. Vse drugo, kar se razume kot šola, je samo surrogat. Ta surrogat je toliko boljši, čim bolj se približuje pravi šoli življenja. — Današnja šola ni nacionalna. Prav tako ni izraz sodobnega življenja hrvaškega naroda, ker oni, ki so odredili njeno usodo, niso dovolili življenju niti, da bi pokukalo vanjo. — Današnja šola ne ustreza demokratičnim načelom in šablonizira, medtem ko priroda individualizira in niansira. Zaradi šabloniziranja smo v današnji šoli dobili take učne osnove, ki so zelo daleč od otrokove narave. Predavatelj je naglasil potrebo po novi šoli, ki bi služila kot pomoč pri zgraditvi hrvaške domovine. — (Po Hrvatskem dnevniku.)

— I Premalo učiteljstva je naslov članka v »Jutru« od 1. marca, ki pravi med drugim: »Veste, katero geslo bi si lahko prisvojili v prosvetni upravi? Tisto staro iz burke pri »Belem konjičku«: »Kufre gor, kufre dol!« Vsi se še spominjamo pretresljivih stisk in moledovanj, ko je ostalo več sto absolventov učiteljskega lepo doma pri starših. Niso in niso mogli dobiti službe, četudi so šole v vsej državi čakale novih moči. — Tako torej polje čaka, sejalcev ni, šole so odprte, a mladina je brez učiteljev. Kako bi se dalo za prvo silo odprti? Ker je treba po starem pregovoru vedno pometati pred lastnim pragom, bi kazalo vse učiteljske novice, ki so bili poslednje mesece nameščeni drugod po državi, posebno v vrdarski banovini, poklicati v prosvetno službo v domačih krajih. Prav tako bi bilo treba vrniti v Slovenijo vse one učitelje, ki so bili iz političnih vzrokov prestavljeni v druge banovine. V številnih primerih bi bila s tem popravljena grozovita krivica, saj so bili posamezni družinski očetje neusmiljeno odtrgani od svojeve. Nekaj bi se doseglo tudi s tem, če se vrnejo na ljudske šole vse one moči, ki so dodeljene meščanskim šolam, pa še nimajo potrebnih izpitov. Receptov je dovolj, da bi se kričela rana zacelila. Toda, ker smo zlasti v Sloveniji vzeli trmoglavost od ljubega Boga v zakup, je prav verjetno, da noben naš nasvet ne bo upoštevan! Le čemu? Saj je tudi stanovska organizacija JUU stavila že več upoštevanja vrednih predlogov, pa ni bil niti eden sprejet, — to bi bilo poniževalno.«

— I Članstvo učiteljstva banovine Hrvatske v Jugoslovenskem učiteljskem združenju. Zadnja številka »Narodne prosvete«, glasila JUU v Beogradu, se bavi na uvodnem mestu z vprašanjem članstva učiteljstva banovine Hrvatske v JUU po likvidaciji sekcij JUU za savsko in primorsko banovino. V zvezi s tem je objavljen v listu sledeči sklep izvršnega odbora JUU: »Na seji izvršnega odbora od 27. februarja 1940. se je na osnovi zahteve gotovega števila sreskih učiteljskih društev in posameznikov, ki se nahajajo na teritoriji banovine Hrvatske, razpravljalo, na kak način bi se takim tovarišem omogočilo še nadaljnje članstvo v Jugoslovenskem učiteljskem združenju. Sklenjeno je, da se začasno, dokler se pravni odnosi ne regulirajo, da na osnovi pridobljenih pravic in v duhu in analogično čl. 15. društvenih pravil ostanejo v članstvu Jugoslovenskega učiteljskega združenja tako sreska društva, kakor posamezniki, dolžni pa so vršiti svoje obveze po pravilih, to je plačati članarino neposredno glavni upravi JUU, ki bo vodila o njih potrebno evidenco in jih obveščala.«

Učiteljski pravnik

§ Vprašanje: R. K. Ali lahko učiteljstvo zapusti službeni kraj v prostem času, ne da bi imelo predhodno dovoljenje upravitelja ali sreskega nadzornika?

Odgovor! Vse počitnice in dnevi, ko na šoli ni pouka, veljajo za službene dneve, vendar se smejo med tem časom učitelji oddaljati in biti zunaj svojega službenega kraja, tako določa čl. 12. pravilnika o odsotstvu. (Glej Roč. katalog str. 234.)

— t Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pisarniške in šolske potrebščine si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Naša gospodarska organizacija

TOVARIŠICAM V POMISLEK.

Predvsem Vas prosimo: prečitajte te vrste do konca in ne hodite brezbržno mimo njih, marveč premislite njihove misli. To zahteva od Vas tovariški čut, čut solidarnosti do svoje stanovske skupine.

Gre za naš skupni dom. Mnogo smo že pisale o njem, razložile smo idejni in organizatorni načrt in skoraj nemogoče se nam zdi, da bi se našla med nami tovarišica, ki bi ne pozdravila našega napora z navdušenjem. — Pomislite: lep dom, prvovrstno urejena samska stanovanja, izvrstna kuhinja, zatočišče za učiteljsko žensko mladino! Učiteljicam, ki bi slučajno potovale skozi Ljubljano, se ne bi bilo treba potikati po drugih hotelih, marveč bi si, četudi le za nekaj dni, uredile prijazno in po domače, v krogu tovarišic.

Mlade tovarišice, ne smehljajte se prezirljivo, češ, mene se to ne tiče; omožila se bom in sploh: med starimi učiteljicami — brrr! Vidite, vse smo bile nekoč mlade in tudi Ve boste dočakale »gotovo starost«, da same ne boste vedele, kdaj in kako je prišla tudi k Vam. Morda Vam bodo svojci pomrli, morda jim boste odveč, otroci se bodo poročili — ostale boste same, želeč si tople besede in toplega doma. Nešteto jih poznamo, ki so šle to pot in ki iskreno obžalujejo, da naš dom še ne stoji.

Zato pa Vas prosimo, da vse poslušate naš apel, da se mu odzovete! Ponudila se nam je ugodna prilika za potrebni dokup zemljišča po razmeroma ugodni ceni. Ker pa nam še manjka znaten del kupne vsote, se moramo zadolžiti. Dolg bomo pa odplačevale, če se poveča število tovarišic, ki bi bile pripravljene podpisati za dom »kamen«, to se pravi 1000 din, ki bi jih odplačevale v mesečnih obrokih po 11 din. Ne recite, da ne zmorete tega zneska! Pomislite, da je samo od Vas odvisno, ali bo stal dom že kmalu, ali pa moramo to misel pokopati. Ta prilika je preizkušnja za Vašo solidarnost, za Vašo stanovsko in žensko zavednost: ali naj bodoč generacije kažejo na nas kot na nesposobne tako majhne žrtve?

Prosimo Vas, da se odzovete vabilu poverjenice Vašega sreza, ki zbira podpise za »kamen« ali pa da nam javite pristavek s posebno dopisnico. Vse drugo bomo uredile me. Pridite o veliki noči na naš občni zbor.

Šolski radio

— r Torek, 12. marca; Kaj pišejo in čitajo učenci na ljubljanski gluho-nemnici; g. Vinko Rupnik.

Stanovska organizacija JUU

Dabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ bo zborovalo v soboto, dne 16. marca t. l., v Ptuj v prosvetni dvorani Mladike ob 9. uri, in sicer točno z običajnim dnevnim redom. Predaval bo tov. Vladko Majhen o Izvensolskem delu učiteljstva. — Ob pol 8. uri bo seja upravnega in nadzornega odbora pri Zupančiču. Prosim odbornike za točnost.

Predsednik.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - ZAH. DEL. bo imelo zborovanje v Ljubljani 16. marca ob 9. uri v dvorani Trgovskega doma. Dnevni red: 1. Poročila odbornikov. 2. Predavanje tov. Marijana Pavčiča s temo: O pomenu življenjskega okolja našega učenca. 3. Slučajnosti.

Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUTOMER bo zborovalo dne 9. marca 1940. ob pol 9. uri v ljudski šoli v Ljutomeru s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Zapisnik zadnje seje. 3. Dopisi. 4. Poročila raznih poverjenikov. 5. Delovni program. 6. Predlogi in nasveti.

Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ZA RADOVLJSKI SREZ je zborovalo v Lescah dne 10. februarja. Tovariš predsednik je otvoril ob pol 10. uri zborovanje, pozdravil navzoče, zlasti predavatelja g. dr. Čermelja, ugotovil, da se je zborovanja udeležilo le 41 članov in članic, ker se članstvo iz Bohinjskega kota in Doline zborovanja ni moglo udeležiti zaradi spremembe voznega reda oz. ukinitvenja nekaterih jutranjih vlakov. Nekateri tovariši pa so zadržala skrajno slaba pota in visok sneg. Prečitani so bili dopisi, in pri tej priliki je tovariš predsednik pojasnil, da je društvo podpisalo spomenico glede izboljšanja gmotnega stanja državnega nameštstva.

Tovarišica Rupnikova je podala izčrpno poročilo o letošnji božični obdaritvi obmejne dece. Iz poročila je razvidno, da je ta akcija v našem srezu tudi letos uspela in, da so šole našega sreza zbrale nad 900 komadov obleke, perila in obutve. Društvo samo je prispevalo din 500.— za obleko.

G. dr. Čermelj je predaval o narodno-obrambno delu. V nad eno uro trajajočem predavanju je predavatelj temeljito objasn timer za učiteljstvo prevažno vprašanje. Njegova izvajanja so se gibala predvsem okrog glavnega jedra predavanja: Učiteljevo narodno-obrambno delo na vasi, in to v šoli in izven šole, s posebnim ozirom na naš srez. Za svoja izvajanja je žel predavatelj toplo zahvalo zborujočega članstva in društvenega predsednika.

Na predlog tovariša Miculiniča se sklene, naj bi se v mesecu aprilu t. l. vršilo zborovanje na Bledu, kjer bi članstvo lahko prisostvovalo premieri mladinske igre »Kristalna čaša«, ki

»Dom učiteljic« v Ljubljani, r. z. z o. j.

vabi na svoj

IX. REDNI OBČNI ZBOR,

ki se bo vršil na veliki petek, dne 22. marca t. l., ob 9. uri dop. v prostorih Učit. tiskarne v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem rednem občnem zboru.
2. Predavanje ge. prof. Erne Musarjeve: »Organizacija domov na Danskem.«
3. Poročilo a) načelstva, b) nadzorstva.
4. Odobritev rač. zaključka za l. 1939. in sklepanje o uporabi dobička.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Raznoterosti.

Ker bo poleg običajnih točk na dnevnem redu zanimivo in aktualno predavanje ter važna odločitev glede našega doma, nujno vabimo in pozivamo vse tovarišice, zlasti poverjenice, da se vabilu odzovejo v čim večjem številu.

Vabilo na

VIII. REDNO LETNO SKUPŠČINO

Učiteljske samopomoči v Ljubljani, zadruga z o. j., ki bo v nedeljo, dne 10. marca 1940., v državni mestni ljudski šoli v Novem mestu. Začetek ob 10. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Predsednikovo poročilo.
2. Zaključni račun za leto 1939.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Poročilo o pravilniku za humanitarne ustanove.
5. Volitev upravnega in nadzornega odbora.
6. Predlogi in pritožbe.
7. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi letna skupščina ob napovedani uri ne bila sklepna, se bo vršila čez pol ure druga skupščina v zgoraj omenjenem prostoru in z navedenim dnevnim redom, ki sklepa v smislu § 36. brez ozira na število navzočih zadržnikov. Zaključni račun je v zadrugi pisarni članom na vpogled od danes do dneva letne skupščine.

Predsedstvo Učiteljske samopomoči v Ljubljani,

dne 19. februarja 1940.

Ivan Kocijančič s. r., Juraj Režek s. r., predsednik. podpredsednik.

Petek, 15. marca: Velikonočna oddaja; g. Miroslav Zor.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 10. marca, ob 17. uri predaval g. inž. Matija Rus: Pridelajmo več in boljše krme.

jo je spisal naš tovariš predsednik Bulovec, glasbene točke k igri pa je zložil naš tovariš Puntar Vilko.

Na članek tovariša Dodiča, ki je izšel v »Učit. tovarišu« glede mladinskih iger, predlaga tov. Bulovec, naj se naše društvo obrne s pismeno prošnjo na prosvetni oddelek sreskega načelstva, da bi skušal sestaviti seznam vseh mladinskih iger, ki jih posedujejo posamezne šole v srezu in s tem bi se učiteljstvu olajšala izbira mladinskih iger.

Prihodnje zborovanje bo 9. marca na Jeseňah.

Bulovec A., preds. Rutar L., tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo v soboto, 10. februarja t. l. — Kljub izredno slabemu vremenu je bila udeležba tolikšna kot le na malokaterem dose-daj, kar je posebne hvale vredno. Tudi predsednik tov. Rant France je uvodoma izrazil veselje nad tako lepim odzivom in poudaril potrebo, da se mora članstvo prav v teh časih močno oklepiti svoje stanovske organizacije. Pozdravil je sreskega šol. nadzornika tov. Rupreta. Zatem je pozdravil predavatelja g. Kunsta Viljama, nakar je ta začel s svojim predavanjem, o pouku elektrike v ljudski šoli.

Referat je bil od začetka do konca zanimiv. Od igrač, ki jih imajo učenci po žepih, je prešel do navadne žepne baterije, pa dalje do razredne baterije, odtod do sestave žarnice in naprej preko električnega zvonca, indukcijskega aparata do Moorzejevega aparata, telefona in mikrofona. Vsa svoja izvajanja je demonstriral na svojih miniaturnih napravah (založila Učiteljska tiskarna), kar je napravilo predavanje posebno zanimivo. Med predavanjem je vpletel tudi dosti pedagoških nasvetov in ob zaključku žel za izvajanja buren aplavz. Razvila se je živahna debata, kar je samo dokaz, da je bilo predavanje na mestu in izražena je bila tudi želja, naj bi se podobnih predavanj vršilo več. Tovarišu Kunstu tudi s tega mesta naša topla zahvala.

V situacijskem poročilu je predsednik Rant omenil spremembo v organizaciji, ki je nastala na teritoriju banovine Hrvatske. Podala je tudi tajniško poročilo namesto tov. Zumra, ki je pri vojakih. Iz poročila je razvidno, da je imel odbor dve seji, na katerih je razpravljaval poleg drugega tudi o težkem gmotnem položaju učiteljstva in državnega uradništva sploh in izvršil primerne ukrepe za izboljšanje tega brezupnega položaja. Odbor je sklepal tudi o sodelovanju pri Uniji za zaščito dece.

Predsednik je poročal dalje o odseku za obrtno nadaljevalne šole pri sekciji JUU ter poudaril potrebo, naj po teh šolah poučujejo prvenstveno ljudskošolski učitelji, ki pač najbolj poznajo duševnost teh učencev.

H koncu je še omenil, da je še vedno precej neorganiziranih učiteljev in učiteljic, ki še vedno stojijo ob strani in čakajo na uspehe, ki naj bi jih dosegla organizacija.

Sledila je še precej živahna debata, narkar je predsednik še poudaril, da bo učitelstvo kranjskega srezja še nadalje ostalo prežeto ljubezni do domovine in vdano našemu mlademu kralju Petru II.

Rant Francè, s. r., predsednik.
Janškovec Leon, s. r., tajnik, namestnik.

JUU — SRESKO DRUŠTVO DRAVOGRAD je zborovalo v soboto, dne 10. februarja 1940. v Guštanju ob navzočnosti 64% vsega članstva.

Tov. predsednik je otvoril zborovanje s prisrčnim pozdravom na vse, posebej je pozdravil še bivšega tov. sres. nadzornika P. Močnika, ki se je odzval društvenemu povabilu in prejel od članstva lep spominski album z narodnimi vezeninami in slikami vseh šol v srezu. Album — umetniško okrašen s cveticami po tov. Krajcarju — je bil izročjen v znak hvaležnosti učiteljskega v srezu, kateremu je bil tov. Močnik dober nadzornik in pravi pedagoški vodja, med narodom pa konstruktiven prosvetni in narodni delavec dolgo dobo 20 let. Obenem je izrazil predsednik iskrene čestitke tov. Lodrantu, ki je medtem postal naš novi posredovalec pri oblasti ter pri teškem poklicnem delu v šoli in med narodom, v prepričanju, da se bo dosežanje plodonosno delo nadaljevalo in rodilo novih uspehov.

V stanovski zavednosti in zavesti bomo našli pravo pot za napredek in užitve naše meje, zato naj velja vsemu članstvu poziv na složno skupno delo za boljše bodočnost našega stanu, šole, naroda in države.

Tov. Močnik se je z iskrenimi besedami zahvalil za izkazano pozornost ter je želel vsem nadaljnjih uspehov, zlasti pa je svoje bodrilne besede posvetil vsem onim, ki delujejo na niže organiziranih šolah in pod težkimi prilikami v naših obmejnih krajih.

Temu slovesnemu delu je sledil zelo posrečen vzorni nastop tov. nadzornika O. Lodranta z deco I. odd. višje ljudske šole v sodobnem zgodovinskem pouku. Po nastopu nam je prikazal tov. nadzornik še sliko stanja naših šol ter pri tem iznašal iz lastnih izkušenj in opazovanj ob priliki nadzorstva njene svoje poglede na prilike naših krajev z ozirom na težkoče, s katerimi se ima boriti učiteljsko pri svojem delu. Končal je z željo, da bi učiteljsko vso pažljivo posvetilo zlasti nacionalni vzgoji mladine, poleg tega pa še bilo glasnik in oznanjevalec ljubezni in strpnosti v sedanjih težkih časih.

Nato so se obravnavale tekoče stanovske zadeve in dopisi.

Na tovariše učitelje na niže organiziranih šolah so se razdelili sezname raznih knjig, s prošnjo, naj vsaka šola izbere potrebne knjige za šolarsko ali javno knjižnico. Knjige so bile poslano od raznih kulturnih društev, za kar se jim na tem mestu zahvaljujemo.

Po predlogu tov. predsednika so se sprejele norme za kmečko statistiko, katere bi se naj izdelale čimprej. Po obravnavi slučajnosti je tov. predsednik zaključil uspešno zborovanje.

K. Golob, predsednik. J. Krajcer, tajnik.

JUU — SRESKO DRUŠTVO V LITVI je zborovalo v soboto, 17. februarja 1940., pri Slonu v Ljubljani. Kljub izredno nerodni zimi in ostrem mrazu se je zbralo nad 60 članov. Zbor je vodil predsednik tov. Jože Zupančič, ki je pozdravil navzoče ter predstavil tudi predavateljico tov. Čuček Julijo iz Ljubljane.

V predsedniškem poročilu smo zvedeli o pristopu novih članov: tov. Učakarja s Sv. Planine in tov. Wolleja s Sv. Križa. Upokojen je naš dolgoletni šolski nadzornik g. Ivan Bezeljak. Po 35-letnem službovanju na Krki pa se bliža upokojitvi tov. Strausova.

V poslednjem času se je izvršilo 1500 napredovanj, javljajo pa, da bo napredovalo še 3000 učiteljev(ice).

(Javljajo se nekateri, ki so bili zapostavljeni s tem, da so jih preskočili mlajši. O tem naj poročajo še pisмено.)

Hrvatski učitelji so si ustanovili posebno učiteljsko organizacijo.

Zatem je referirala tov. Čučkova o »Učiteljskem pokretu v praksi«. Prikazala je delo učiteljskega pokreta in vabila k pristopu. Zanimivo in izčrpno poročilo je izzvalo živahne debate. Ugotovili smo, da je tov. Vinkler s Krke celo odbornik UP in je bila torej netočna nedavna navedba v »Učit. tovarišu«, da ni v litviškem okraju nobenega člana UP. — Sklep: UP bo razposlal na vsa šolska upraviteljsva navodila in vprašalne pole, obravnavajo naj jih v ožjih enotah, po šolah.

S pomočjo zbranih podatkov o naši deci bomo lažje razumeli šolarje in njihovo življenjsko okolje in na teh izsledkih gradili učno snov.

Zbrano gradivo nam bo služilo pri spoznavanju slovenskega otroka.

Za tako znanstveno delo potrebuje učitelj več let dela, zato je bil iznešen klic po stalnosti.

Tajnica tov. Danica Demšarjeva je čitala došle dopise.

Odbornik tov. Adamič Arnošt je prikazoval dosežanje akcije za zvišanje plač in korake za znižanje cen. Čitalo se je pismo ministrskega predsednika g. Dragiša Cvetkovića, ki nam obljublja povišanje plač na našo vlogo z dne 21. januarja 1940.

Odbornik tov. Mihelič Ivo je podal poročilo o seji društvene uprave z dne 10. febr. t. l. in prikazal ves delovni načrt za bližnje triletno. Zbor je načrt odobril, dodal pa še nekaj nasvetov (o zdravniškem zavarovanju itd.).

16. marca bodo člani, ki so se prijavili na posebni poli, hospitirali na bežigranski poskusni šoli.

20. aprila bomo zborovali skupno z JUU za okraj Laško v Trbovljah.

Skušali bomo dvigniti število članstva. Ni prav, da stoji nekateri izven stanovske organizacije, ostali pa se bore za dvig šolstva, za zboljšanje položaja, ureditev pravnih zadev itd. Vsak član naj povabi neorganizirane z domače šole ali sosesice k pristopu v JUU. Ob priložnosti bomo pregledali naše sezname.

Blagajnik tov. Janez Kopriva je poročal o blagajniških poslih, zlasti o dolžnostih.

Sklep: Zaostankarji na članarini bodo predani 5. marca v svrhu tožbe odvetniku.

Odbornik tov. Thurnher Edo je poročal o plinskih maskah in o potrebi nabave v prvi vrsti za šolsko mladino.

Podpredsednik tov. Kovič Leopoldina je poročala o delu in načrtih odseka učiteljic. Priporočala je nabalralno akcijo za našo siromašno obmejno dečo.

Sklep: Uvedemo prostovoljno nabalralno akcijo za obmejno dečo. Prostovoljni pripevki se lahko prilože k članarini, kar je treba zabeležiti na položnicah ali pa ob priliki zborovanj osebno blagajniku tov. Koprivi ali tov. Kovičevi.

Nato so sledila še druga poročila. Tov. predsednik nas je seznanil kake predloge je stavilo JUU za novi finančni zakon.

Ko je bil izčrpan obširen dnevni red, je bilo zborovanje zaključeno.

Jože Zupančič, preds. Danica Demšar, taj.

JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH je zborovalo v soboto, 10. t. m., na drž. ljudski šoli pri Sv. Lenartu v Slov. goricah ob udeležbi 25 članov oz. članic. Slabi udeležbi so bile vzrok slabe vremenske prilike in neugodne prometne zveze.

Po običajnem pozdravu navzočih se je predsednik tov. Rogl spomnil umrlega predvojnega tajnika našega društva tov. Vekoslava Froma, čigar spomin so navzoči počastili s trikotnim Slava. Nato je podal situacijsko poročilo o novo nastali stanovski politični situaciji naše organizacije, ki je nastala po likvidaciji sekcij za bivšo savsko in primorsko banovino. Govoril je tudi o predlogu za ustanovitev učiteljskih zbornic. Glede načelne stališča sekcije k resoluciji kmetijske zbornice je opozoril tovariše na tozadevne misli in članki v »Popotniku« in »Učit. tovarišu«, ki naj jih članstvo prečita in vzame na znanje. V domačem društvu ovira načrtno delo slabo vreme ter zaradi tega nemogočnost sestajanja. Članstvu na posameznih šolah je bila razposlana okrožnica za statistične podatke o učiteljsstvu, o višini kulturnega davka ter o predlogih. Ugotovilo se je, da bo učiteljsvo spričo naraščajoče dragine moralo kulturni davek skrciti na minimum ali pa ga sploh ukiniti. Za razna aktualna vprašanja bomo uvedli vprašalno skrinjico, katere pa naj se članstvo pridno poslužuje.

Glede častne zadeve tov. Majhna je prečital sledeči sklep odbora: O govoričah, ki so se širile lanske leto in prej o tov. Majhnu Vladislavu, zač. šol. upravitelju pri Sv. Ani v Slov. goricah, se odbor po vsestranski proučitvi ni mogel prepričati, da bi te govornice sonele na resničnih in obremenjenih dejstvih. Bile so zgolj domnevanja. Zaradi tega ni povoda, da se zadeva odstopi društvenemu častnemu razsodišču ter je s tem dokončno poravnana, s čimer se strinja prizadeti in ves odbor. Podpisi.

Iz prečitanih dopisov je članstvo s priznanjem in zahvalo ugotovilo aktivno delo sekcije, njeno vztrajno akcijo za izboljšanje materialnega položaja ter odločno borbo za naše stanovske pravice.

Druge točka dnevnega reda: naša borba za izboljšanje gnotnega položaja je morala po odredbi sreskega načelstva izostati.

Proslava 70-letnice našega društva, o kateri je poročal tov. Križnič, se bo vršila v mesecu maju pri Sv. Trojici v Slov. goricah. O dokončnem načrtu se bo še razpravljalo, tozadevni sklepi pa bodo pravočasno objavljeni.

Sledila je debata elementarcev, ki jo je vodil tov. Rogl. V debato so posegali vsi navzoči elementarci, le žal, da se mnogi niso udeležili zborovanja. Pokazala se je potreba večje pripravljenosti za take debate, ki naj bi privedle do jasnih in koristnih zaključkov.

Nato so se obravnavali predlogi iz že omenjenih okrožnic. Tov. Križnič je orisal težave pri pouku slovenščine na višji stopnji zaradi pomanjkanja sredstev za nabavo predragih čitank ter priporočal večjo uporabo publikacij Mladinske matice in propagando za te.

Članstvo je bilo opozorjeno na nove publikacije Pedagoškega tiska, brez katerih bi ne smel biti noben učitelj, ki se zanima za smernice novodobnega pedagoškega dela.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo v mesecu aprilu, na kar se že sedaj opozarja članstvo, ki naj s polnoštevno udeležbo in zdravo aktivnostjo pokaže svojo stanovsko zavest.

Rogl F., preds. Jurjašević R., tajnik.

JUU — SRESKO DRUŠTVO V LENDAVI je zborovalo dne 24. februarja 1940. v Lendavi. Kljub slabim vremenskim prilikam se nas je zbralo zadovoljivo število.

Po otvoritvi se je tov. predsednik spomnil tov. Wolleja, ki je premeščen in ga bomo v društvu pogrešali.

Pri čitanju dopisov so se navzoči zedinili v sledečem:

1. Strinjamo se s predlogi za finančni zakon 1940/41., posebno pa odobravamo predloge o razpisu službenih mest in da se čim-

prej doseže ukinitve zakona o avtentičnem tolmačenju § 110. ur. zakona.

2. V Unijo za zaščito dece se bomo vključili in sodelovali. Gledališča mladega rodu pa ne moremo podpirati, podprli pa bomo vsako njegovo gostovanje v našem srezu.

3. Predsednik nas je informiral o poteku akcije za zvišanje prejemkov, prečital resolucijo in odgovore g. ministra.

4. Vabilu Učit. društva v Murski Soboti, ki v aprilu proslavlja svojo 20 letnico, se bomo z veseljem odzvali.

Tov. Kokolj je v svojem referatu »Učiteljsva osebnost« podal mnogo dragocenih misli, ki nam lahko pomagajo pri samovzgoji in pri delu v šoli. Poudaril je, da so danes takšne prilike, ki občutno ovirajo razvoj osebnosti in da posebno mladim ljudem ne prizanašajo. Trnjeva pot vodi danes do osebnosti, a marsikdo je po referatu še odločneje sklenil, da ne bo klonil.

V mesecu aprilu bomo šli hospitirat na Poizkusno šolo v Ljubljani.

Pri slučajnostih je članstvo enodušno obdodilo pisanje časopisa »Novin«, ki je s svojimi članki škodilo učiteljsstvu na ugledu. Sprejeli smo resolucijo: »Zahtevamo, da vodstvo organizacije podvzame vse korake, da v bodoče časopisi ne bodo sprejemali in priobčevali anonimnih člankov, ki škodijo učiteljskemu ugledu in delu. Skuša naj se doseči, da se v tem smislu izpopolnijo cenzurni odloki. Za vsak javen napad v časopisu na osebo ali stan mora prenehati avtorska tajnost.«

Ker so se pri božičnicah opazili marsikateri negativni vzgojni momenti, predlaga tov. Petrovar, da bi skušali podpreti otroke s prodajo njihovih izdelkov, kar bi bila v vzgojnem oziru pozitivnejša pomoč. V našem srezu bi prišli v poštev lični cekarji iz koruzne slame. »Odsek učiteljic« v Ljubljani je pripravil organizirati prodajo po mestu. Tovarišice bodo v jeseni začele s tem delom.

Tovarišice sklenejo sodelovanje pri »Odseku za raziskovanje dela kmečke žene«, ki ima namen, da se učiteljice čimbolj temeljito seznanijo z delom kmečke matere, ki je najvažnejši činitelj v vzgoji otroka. Pri tem bodo pomagale anketne pole, ki so jih tovarišice že prejele.

Prihodnje zborovanje bo 16. marca 1940. v Crensovcih. Tovariši (-ce), pridite! Zborovanja nas zbližajo in naše delo bo uspešnejše. Pripravite vprašanja za našo posvetovalnico! Fr. Mlekuž, preds. Petrovar Milena, tajnica.

JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je zborovalo 17. februarja 1940. v Laškem. Navzočih: 68 članov.

Tov. predsednik Mahkota Milan je otvoril zborovanje in ugotovil majhno število onih, ki se zavedajo, da moramo prav v teh časih nastopiti strnjeno za naše pravice. Pojasnil je svojo odsotnost v zadnjih treh mesecih in želi, da bi članstvo prav razumelo odgovorne naloge, ki nas v bodočnosti čakajo.

Tov. Begu A. čestita k imenovanju za šolskega upravitelja na l. deški ljudski šoli v Trbovljah. V krajšem govoru se poslovi od tov. Ane Lapornikove, šolske upravitelje II. dekl. ljudske šole v Trbovljah, ki se ob upokojitvi poslovlja iz naših vrst. Bila je aktivna sodelavka društva in ji bomo zato še v posebnem pismu izrekli zahvalo.

Tov. Kimovec, ki je vodil posle društvene tajnika v času odsotnosti tov. predsednika, poda situacijsko poročilo. Po kratki objasnitvi zaradi zvišanja prejemkov preide k dopisom, ki se vzamejo na znanje.

Tov. Švarc je poročal o anketi, ki je bila izvedena v času od 20. novembra do 31. decembra 1939. l. med članstvom. Anketne nole so bile poslano na upraviteljsva vseh šol v srezu s prošnjo, naj jih izpolnjene potem dostavijo upravi društva. Uprava je prejela 24 odgovorov, kar je prilično malo, a še vedno boljše kot nič. V splošnem so vsi odgovori optimistični, si želijo napredka pri našem poklicnem delu, češ da je stanovsko-organizacijski del obdelan bolj splošno. Točko za točko je tov. Švarc v svojem referatu obdelal in kot posnetek dodajal svoje misli. Ker je bila ura že pozna in utrujenost precejšnja, se ni mogla razviti zadostna in izčrpna debata, ki bi rodila še pozitivnejše uspehe. Bo pa o tem drugič več govora, ko bomo bolj sveži.

Tov. Pavčič je poročal za Učit. pokret, da so pole z navodili za vsako šolo gotove in jih razdeli s prošnjo, da tovarišice in tovariši zanesljivo poročajo koliko pol potrebujejo.

Tovarišice in tovariši pripravniki se naprošajo, da zagotovo oddajo izdelane anketne pole na upravo društva.

Skupno zborovanje bo 20. aprila v Trbovljah. Prijavila so se že društva Celje, Litija, Brežice, pričakujemo pa še katero.

Mahkota, preds. Urbajsova, tajnica.

JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ je zborovalo dne 10. februarja v Šostanju. Predsednik je z veseljem ugotovil nadvse častno udeležbo. Kljub slabemu vremenu je 82% članstva na zborovanju. Pozdravi posebno novo vstopivše mlade članice

in člane z željo, da bi pristopili še tudi oni (trije po številu), ki še niso naši člani.

Uvodoma ugotovi, da se naši materialni položaj kljub spomenicam in nujnosti ni polboljšal, nego da se z rastočo draginjo iz dneva v dan slabša. V izbranih besedah je nato orisal današnji položaj učiteljsva.

Pri naslednji točki so se obravnavali vsi važnejši dopisi — posebno tudi oni, ki zadevajo naš pravni in materialni položaj. Članstvo ugotovi, da bi osnutek zvišanja naših prejemkov, kot se je pojavil zadnje čase v časopisih, našega položaja ne zboljšal — temveč naravnost poslabšal, ker bodo cene ob našem povišanju gotovo tako poskočile, da bomo na slabšem kot smo. Zahtevamo zato zvišanje na eksistenčni minimum in uredbo o reguliranju cen. Poverjenik šolske matice priporoča naročitev knjig, ugotavlja pa, da je število naročnikov izredno majhno. Članstvo ugotavlja, da je vzrok malega števila naročnikov v knjigah, ki so izhajale zadnja leta. Naj nam da matica knjig, ki si jih članstvo želi in jih nujno in krvavo potrebuje — pa bo število naročnikov samo od sebe naraslo. Vodilo, kakšne knjige naj izdaja, naj bodo knjige Pedagoškega tiska, ki se priporočajo same. Soglasno je bil sprejet sklep, naj se prihodnji občni zbor Sol. matice vrši v Celju, da se ga bo moglo udeležiti tudi članstvo, ki je od Ljubljane oddaljeno in se običnih zborov od sedaj ni moglo zaradi oddaljenosti udeleževati.

Pri obširni debati o delovnem programu se sestavi naslednji program dela: Raziskavanje duševnega obzora otrok in njih inteligence, kar naj bi dovršili letošnje leto. Javi se iz vsake šole več predvsem mlajših učiteljev(ice), ki bodo to delo vršili in nato poročali na zborovanjih. Pošlje se vsem šolam seznam knjig iz psihologije in testi. Nadalje bomo drugo leto preštudirali socialne prilike in našem okraju, za kar bomo pripravili podrobni načrt.

Pri slučajnostih se sklene, da bomo zborovanje v proslavo naše 60 letnice imeli po Veliki noči.

Franc Kramar, preds. Jurče Vreže, tajnik.

JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC je zborovalo dne 10. februarja 1940. v Slovenjem Gradcu ob zelo neugodnem vremenu in zato le ob 65% udeležbi. Odsotnim tovarišem, zlasti oddaljenejšim, se izostanek opraviči.

Predsednik je pozdravil novodošlega tovariša Furlanija in prešel na dnevni red. Tajnik je prečital dopise, h katerim so zavzeli zborovalci svoje stališče. Razpravljalo se je zlasti o akciji za zvišanje prejemkov. Tovarišica Cvetka Komel je kot referentka za socialno ekonomsko vprašanja podala izredno zanimivo in obširno poročilo o sedanjem standardu učiteljsva, zlasti mlajših tovarišev. Zanimivo so bile njene ugotovitve, da so se podražile življenjske potrebščine od l. 1935. dalje za 50%, ne da bi to kakor koli vplivalo na regulacijo naših prejemkov. Eksistenčni minimum je s tem postajal od leta do leta izrazitejši. Kot nujna posledica teh neregularnih razmer se je pojavila zadolženost drž. nameščenstva. Poudarila je delovanje Akcijskega odbora drž. nameščencev, ki se je v najtežjih trenutkih emergency zavzel za izdatno regulacijo naših prejemkov. Potrebna sredstva naj bi država črpala zlasti iz višjega in pravičnejšega obdavčenja velekapitala (izjava fin. min. Šuteja). Ekonomsko in materialno zapostavljena široka plasti intelektualne in manualnega proletariata silijo v nezdrave socialne izrodke dvojnega, trojnega in več zaslužkarstva, ki bi ga bilo treba čimprej odstraniti. Smatrati se moramo kot delojemalci, ki naj njih stanovska organizacija vodi borbo za vsakdanji kruh v strnjanih vrstah z ostalimi sloji delovnega ljudstva.

Poročilo tov. Komeljeve je bilo od vseh prisotnih toplo aklamirano, tov. predsednik pa se si je za marljivo zbiranje gradiva, ki spada v njen referat, v imenu vseh kar najtopleje zahvalil.

Nato je sledilo predavanje o vplivu socialnih in gospodarskih razmer na duševni in telesni razvoj otroka šole Šmartno pri Slovenjem Gradcu. Vsled obsežnosti referata se je na tem zborovanju obdelalo le zbrano gradivo o otroku, ki dorasča v družinah našega premožnejšega in srednje premožnega kmeta (nad 50 ha, oziroma od 20 do 50 ha zemlje) kakor tudi otroka, ki si mora služiti sam svoj vsakdanji kruh (pastirček, hlapčič itd.). To predavanje se bo nadaljevalo na prihodnjem zborovanju, ki bo meseca aprila.

Kavčič s. r., preds. Žolnir s. r., tajnik.

.....

— Če potrebujete katero koli knjigo in je nimate, lahko jo dobite v Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v Mariboru, — Rabite pisarniške potrebščine, pisemski papir, svinčnike, nalivna peresa, avtomatične svinčnike, obrnite se do Knjižarne Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Če vam je priročneje, pojdite v njeno podružnico v Mariboru.

Tudi za učiteljsvo je

Zadruga državnih uslužbencev

za nabavo potrebščin v Ljubljani, (Nabavljalna zadruga) Vodnikov trg št. 5

Stanovska dolžnost vsega zavednega učiteljsva bi morala biti, da se člani v to zadrugo in da kupuje v njej vse svoje potrebščine. Delež po din 100.—, vpisnina din 5.—. Blago prvovrstno, postrežba točna, cene konkurenčne, ob koncu leta ristro. — Vpišite se, takoj! — Telefon št. 44-21